

Dizertačná skúška v študijnom programe Didaktika cudzích jazykov a literatúr (študijný odbor 1.1.10 Odborová didaktika)

Zoznam predmetov (podľa zamerania dizertačnej práce) :

1. Odborová didaktika
2. Nemecký jazyk alebo anglický jazyk
3. Nemecká literatúra alebo anglická literatúra

1. Okruhy tém z predmetu: Odborová didaktika

1. Najnovšie poznatky z oblasti výskumu učenia sa/ osvojovania si materinského, cudzieho a druhého jazyka. Bilingvizmus.
2. Psychologické teórie učenia sa aplikované na učenie sa cudzích jazykov s dôrazom na sociálno-konstruktivistické prístupy.
3. Lingvistické teórie a teórie osvojovania si druhého jazyka (SLA). Modely učenia sa a vyučovania cudzích jazykov – kritická analýza.
4. Princípy a zákonitosti rozvíjania cudzojazyčnej komunikačnej kompetencie
5. Determinujúci vplyv intrapsychických a environmentálnych faktorov na rozvíjanie cudzojazyčnej komunikačnej kompetencie.
6. Psycholingvistické a neurolingvistické aspekty vytvárania vnútorných reprezentácií cudzieho jazyka a rozvíjania cudzojazyčnej komunikačnej kompetencie.
7. Humanizácia výučby cudzích jazykov v slovenskom edukačnom kontexte.
8. Pedagogicko-psychologické osobitosti vyučovania cudzích jazykov v rôznych vývinových obdobiach.
9. Inovatívne a alternatívne prístupy k vyučovaniu cudzích jazykov.
10. Rozvíjanie interkultúrnej kompetencie a multikultúrneho a multilingválneho povedomia.

Literatúra:

- BARSCH, A.: *Mediendidaktik Deutsch*. Paderborn : Schöningh UTB, 2006.
- BESTE, G. (ed.): *Fachmethodik: Deutsch-Methodik: Handbuch für die Sekundarstufe I und II*. Berlin : Cornelsen, 2007.
- BUCH, K. R./CHRIST, H./KRUMM, H. J.: *Handbuch Fremdsprachenunterricht*. Tübingen, UTB, 2007.
- BUTZKAMM, W.: *Psycholinguistik des Fremdsprachenunterrichts*. Tübingen: A. Francke Verlag, 2002.
- BROWN, D. H.: *Principles of Language Learning and Teaching*. Prentice Hall, 2000.
- DÖRNYEI, Z.: *The psychology of the language learner*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 2005.

- DÖRNYEI, Z.: *The psychology of second language acquisition*. Oxford: Oxford University Press, 2009.
- DOUGHTY, C.J. - LONG, M.H.: *The handbook of second language acquisition*. Australia: Blackwell publishing, 2003.
- ELLIS, R.: *The Study of Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press, 1994.
- HARLEY, T. A.: *The psychology of language*. USA: Psychology press, 2008.
- HERNIG, M.: *Deutsch als Fremdsprache. Eine Einführung*. Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften, 2005.
- HINKEL, E. (ed.): *Handbook of research in second language teaching and learning*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 2005.
- HÖRMANN, H.: *Einführung in die Psycholinguistik*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1991.
- HUFEISEN, B./NEUNER, G.: *Angewandte Linguistik für den Fremdsprachenunterricht*. Berlin: Langenscheidt, 1999.
- LOJOVÁ, G.: *Teória a prax vyučovania gramatiky cudzích jazykov*. Bratislava: Monitor Promotion, 2004.
- LOJOVÁ, G.: *Individuálne osobitosti pri učení sa cudzích jazykov I*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2005.
- LOJOVÁ, G.- VLČKOVÁ, K.: *Styly a stratégie vo výuce cizích jazyku*. Praha: Portál, 2011.
- LOJOVÁ, G.- STRAKOVÁ, Z.: *Teoretické východiská vyučovania angličtiny v primárnom vzdelávaní*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2012.
- LONG, M.H. – DOUGHTY, C. J.: *The handbook of language teaching*. Wiley-Blackwell, 2009.
- NEUNER, G. – HUNFELD, H.: *Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts*. Tübingen: Langenscheidt 1993.
- NUNAN, D.: *The learner-centred curriculum*. Cambridge: Cambridge University Press, 1988.
- PARADIS, M.: *Declarative and procedural determinants of second languages*. Amsterdam: John Behjamins publishing company, 2009.
- RICKHEIT, G./SICHELSCHMIDT, L.: *Psycholinguistik*. Stuttgart: UTB, 2002.
- ROBINSON, P.: *Cognition and second language instruction*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
- ROGERS, C. - Freiberg, H.J.: *Freedom to learn*. England: Macmillan, 1994.
- SCHUMANN, J. H. et al: *The neurobiology of learning*. London, Lawrence Erlbaum, 2004.
- SKEHAN, P.: *A cognitive approach to language learning*. Oxford: Oxford University Press, 2000.
- STEINBERG, D. - Nagata, H.: *Psycholinguistics*. England: Longman, 2001.
- STERN, H. H.: *Fundamental concepts of language teaching*. Oxford: Oxford University Press, 2003.
- STEVICK, E. W.: *Humanism in Language Teaching: A Critical Perspective*. Oxford: Oxford University Press, 1990.
- STORCH, G.: *Deutsch als Fremdsprache. Eine Didaktik*. Stuttgart: UTB, 1999.
- TUDOR, I.: *Learner centeredness as language education*. Oxford: Oxford University Press, 2009.
- WILLIAMS, M. - BURDEN, R.: *Psychology for Language Teachers*, Cambridge: Cambridge University Press, 1997.
- WILLIAMS, B.: *Systemisch Fremdsprachen unterrichten. Neurobiologie und Psychologie für Deutsch als Fremdsprache*. Saarbrücken, 2008.

WODE, H.: *Psycholinguistik. Eine Einführung in die Lehr- und Lernbarkeit von Sprachen*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 1998.

Poznámka:

Vyššie uvedené okruhy tém sú zovšeobecnením obsahov študijných predmetov z Modulu C zameraných na didaktiku cudzích jazykov študijného programu Didaktika cudzích jazykov a literatúr.

Sú určené na dizertačnú skúšku pre všetkých poslucháčov doktorandského štúdia Didaktika cudzích jazykov a literatúr, to znamená pre poslucháčov doktorandského štúdia s témou dizertačnej práce zameranou na didaktiku nemeckého alebo anglického jazyka a aj na didaktiku nemeckej alebo anglickej literatúry.

2. Okruhy tém z predmetu: Nemecký jazyk alebo anglický jazyk

1. Problematika metodológie lingvistického výskumu. Deskriptívna, komparatívna, kontrastívna, funkčná lingvistika, interdisciplinárne súvislosti jazykovedy (sociolingvistika, psycholingvistika, korpusová lingvistika).
2. Prehľad lingvistických smerov od prvopočiatku až po súčasnosť. Historická a komparatívna lingvistika, Štrukturalizmus (Ženevská, Pražská a Kodaňská lingvistická škola), Transformačná a generatívna jazykoveda.
3. Jazyk ako systém znakov, ako kultúrny jav a kognitívna realita. Základná definícia jazyka, areálové, genetické a typologické členenie jazykov, jazykové jednotky, gramatické kategórie, jazyk a komunikát.
4. Variabilita jazyka v závislosti od geografických premenných. Geografická varieta, nárečie, šírenie jazykov.
5. Variabilita jazyka v závislosti od situačných premenných. Médium, pole, štýl, žáner, funkcia, vzťah hovoriacich.
6. Variabilita jazyka v závislosti od sociálnych premenných. Spoločenská trieda, vek, pohlavie, etnikum, kultúra.
7. Základné modely lingvistickej komunikácie a ich interpretácia v interkultúrnom kontexte. Priama a doslovná komunikácia a jej stratégie, nepriama a prenesená komunikácia a jej stratégie.
8. Jazyk v kontexte a taxonómia rečových aktov. Jazyk a vplyv kontextu na dojednávanie významu, vzťahy medzi výpoveďami.
9. Poslanie rétoriky v súčasnosti. Rétorika a štylistika. Rečnícka komunikácia a jej zložky. Diferenciácia rečníckych prejavov. Postavenie rečníka v niektorých komunikačných situáciách. Príprava na rečnícke vystúpenie a kompozícia rečníckeho prejavu. Poskytovanie spätnej väzby. Výrazová zložka rečníckeho prejavu.
10. Variabilita jazyka v závislosti od rečníckej komunikácie. Komunikácia, interný a externý systém komunikácie. Proxemika. Vizualne kinetické prostriedky a miera ich uplatňovania

v komunikácii a v rétorike. Haptika. Kolorika a olfaktorika. Komunikanti. Komunikačné prostredie. Persuázne techniky. Zvláštnosti forenznej komunikácie.

Literatúra:

- AITCHISON, J.: *Linguistics*. London: Teach Yourself Books, 1972.
- ANDERSON, J.-R.: *The Architecture of Cognition*. Cambridge: Harvard University Press, 1983.
- BLAKEMORE, D.: *Understanding utterances*. Oxford: Blackwell, 1992.
- LEVINSON, S.-C.: *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press, 1983.
- COMRIE, B.: *Language universals and linguistic typology*. Oxford: Blackwell, 1981.
- COOK, G.: *Discourse*. Oxford: Oxford University Press, 1989.
- LEVINSON, S.: *Pragmatik*. 2. Aufl. Tübingen: Niemayer, 1994.
- DOLNÍK, J.: *Všeobecná jazykoveda*. Bratislava: VEDA, 2009.
- ECO, U.: *Semiotik. Entwurf einer Theorie der Zeichen*. 2. Aufl. München: Wilhelm Finck Verlag, 1987.
- EROMS, H.-W. – STICKEL, G. – ZIFONUN, G.: *Grammatik der deutschen Sprache*. Berlin, Nex York: Walter de Gruyter, 1997.
- FAIRCLOUGH, N.: *Discourse and Social Change*. Cambridge: Wiley, 1992.
- FAWCETT, R. P.: *Cognitive Linguistics and Social Interaction: Towards an integrated model of systemic-functional grammar and other components of a communicating mind*. Heidelberg: fulius Groos/Exeter, University of Exeter, 1980.
- FIX, U./H. POETHE/YOS, G.: *Textlinguistik und Stilistik für Einsteiger. Ein Lehr- und Arbeitsbuch*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2003.
- FINDRA, J.: *Stavba a prednes rečníckeho prejavu*. Martin: Vydavateľstvo Osveta, 1989.
- GREWENDORF, G. – HAMM, F. – STERNFELD, W.: *Sprachliches Wissen*. 9. Aufl. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1997.
- GREWENDORF, G.: *Minimalistische Syntax*. Tübingen und Basel: Francke Verlag, 2002.
- HALLIDAY, M.-A.-K. – MATTHIESSEN, C.-M.-I.-M.: *An Introduction to Functional Grammar*. 3d ed. London: Arnold, 2004.
- HOLMES, J.: *An Introduction to Sociolinguistics*. 2. vyd. Harlow: Pearson Education Ltd., 2001.
- CHOMSKY, N.: *Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge: Mass, 1965.
- JACKENDOFF, R.: *Semantics and Cognition*. Cambridge: MIT Press, 1983.
- KELLER, R.: *Sprachwandel*. Tübingen und Basel: Francke, 2003.
- LOJOVÁ, G.: *Teória a prax vyučovania gramatiky cudzích jazykov*. Bratislava: Lingos, 2004.
- LÖFFLER, H.: *Germanistische Soziolinguistik*. Berlin: Schmidt, 2005.
- LYONS, J.: *Introduction to theoretical linguistics*. London: Cambridge, 1975.
- LYONS, J.: *Einführung in die moderne Linguistik*. München: Verlag C. H. Beck, 1995.
- MISTRÍK, J.: *Rétorika*. 3. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1987.
- MISTRÍK, J. – ŠKVARENINOVÁ, O.: *Štylistika a rétorika*. Bratislava: Právnická fakulta Univerzity Komenského, 1992.
- ONDREJOVIČ, S.: *Jazyk, veda o jazyku, societa*. Bratislava: VEDA, 2008.
- PAVLÍK, R.: *Elements of Sociolinguistics*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2006.
- SANDIG, B.: *Textstilistik des Deutschen*. Berlin, Nex York: Walter de Gruyter, 2006.
- SAUSSURE, F. De: *Kurs obecné lingvistiky*. Praha: Academia Praha, 1989.
- SLANČOVÁ, D.a: *Základy praktickej rétoriky*. Prešov: Náuka, 2001.
- VACHEK, J.: *Linguistic Characterology of Modern English*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1975.
- VAJIČKOVÁ, M.: *Theoretische Grundlagen stilistischer Textanalyse*. Bratislava:

Univerzita Komenského, 2007.

VEITH, W.-H.: *Soziolinguistik. Ein Arbeitsbuch*. Tübingen: Narr, 2005.

VOGT, G.: *Erfolgreiche Rhetorik*. München 1998.

WARDHAUGH, R.: *An Introduction to Sociolinguistics*. 4. vyd. Oxford: Blackwell Publishing, 2002.

WATZLAWICK, P. – BEAVIN, J. H. – JACKSON, D. D.: *Menschliche Kommunikation*, 10. Aufl. Bern 2000.

WEINRICH, H.: *Textgrammatik der deutschen Sprache*. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag, 1993.

WIDDOWSON, H.-G.: *Linguistics*. Oxford: Oxford University Press, 1996.

Poznámka:

Vyššie uvedené okruhy tém sú zovšeobecnením obsahov lingvistických študijných predmetov z Modulu A a Modulu C študijného programu Didaktika cudzích jazykov a literatúr.

Sú určené na dizertačnú skúšku pre poslucháčov doktorandského štúdia s témou dizertačnej práce zameranou na didaktiku nemeckého alebo anglického jazyka.

Nie sú určené pre poslucháčov doktorandského štúdia s témou dizertačnej práce zameranou na didaktiku nemeckej alebo anglickej literatúry.

3. Okruhy tém z predmetu: Nemecká literatúra alebo anglická literatúra

1. Teória a metodologické princípy literárnej vedy (pozitivistická metóda, dejiny ducha, hermeneutika, formalizmus a štrukturalizmus, psychologické prístupy, sociologická metóda, fenomenologická literárna veda, recepčná estetika, empirická literárna veda, dekonštrukcia, intertextualita, konštruktivistická literárna veda, literárna veda a teória systémov).
2. Médiá a literárne vzdelávanie (kultúrnohistorické, didaktické a politické otázky vzdelávania, médiá a ich inter- a multikultúrny rozmer, rozvoj nového mediálneho vedomia, funkcia umenia a literatúry v období mediálnej zmeny, vznik nových umeleckých žánrov).
3. Didaktika literatúry – metódy (hermeneutické, postštrukturalistické, činnostné a tvorivé a i.) – empirická didaktika literatúry – didaktika žánrov (lyrika, epika, próza) – mediálna didaktika – interkultúrna didaktika – didaktika literatúry pre deti a mládež – rodové štúdiá a didaktika literatúry.
4. Literárne vzdelávanie – literalita (Literalität, Literacy) – literárna socializácia – čítanie v mediálnej spoločnosti – empirické štúdie výskumu čítania.
5. Historická didaktika literatúry – didaktika dejín literatúry – výskum kánonu – výber textov.
6. Intertextualita – modely semiotizácie – teórie pamäti – pamäť určitej kultúry – text ako médium prezentujúce kultúrne obsahy.
7. Znaky literárneho textu – literárnovedná interpretácia – literárnovedné metódy – ciele literárnovedného pozitivizmu – k miestu psychoanalytickej literárnej teórie ((S. Freud).
8. Teória literárnych žánrov a druhov – fikcia a fikcionálnosť.

9. Medziliterárny proces – svetová literatúra – miesto národnej literatúry v medziliterárnom procese – základné typy medziliterárnych vzťahov a súvislostí – geneticko-kontaktové vzťahy a typologické súvislosti.
10. Súčasné trendy literárnej komparistiky v medzinárodnom kontexte – žánre z hľadiska výskumu medziliterárneho procesu.
11. Biliterárnosť, polyliterárnosť – funkcia prekladu v medziliterárnom procese.
12. Vlastné a cudzie, komparatistická imagológia.

Literatúra:

- ARNOLD, H. L. /H. DETERING, H.: *Grundzüge der Literaturwissenschaft*. München : dtv, 2001.
- ASMUTH, B.: *Einführung in die Dramenanalyse*. Stuttgart/Weimar : Metzler, 2004.
- BAASNER, R.: *Methoden und Modelle der Literaturwissenschaft. Eine Einführung*. Berlin : Erich Schmidt, 2001.
- BARSCH, A.: *Mediendidaktik Deutsch*. Paderborn : Schöningh UTB, 2006.
- BELGRAD, J. / FINGERHUT, K. (eds.): *Textnahes Lesen. Annäherungen an Literatur im Unterricht*. Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 1998.
- BELGRAD, J./MELENK, H. (eds.): *Literarisches Verstehen – Literarisches Schreiben. Positionen und Modelle zur Literaturdidaktik*. Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 1996.
- BESTE, G. (ed.): *Fachmethodik: Deutsch-Methodik: Handbuch für die Sekundarstufe I und II*. Berlin : Cornelsen, 2007.
- BOSSINADE, J.: *Poststrukturalistische Literaturtheorie*. Stuttgart/Weimar : Metzler, 2000.
- BRACKERT, H./STÜCKRATH, J.: *Literaturwissenschaft. Ein Grundkurs*. Reinbek bei Hamburg : Rowohlt Taschenbuch, 2004.
- CORBINEAU-HOFFMANN, A.: *Einführung in die Komparistik*. Berlin : Erich Schmidt Verlag, 2000.
- DAWIDOWSKI, Ch./KORTE, H. (eds.): *Literaturdidaktik empirisch. Aktuelle und historische Aspekte, Reihe „Bibliographien zur Literatur- und Mediengeschichte“*. Frankfurt a. M. : Peter Lang, 2009.
- DENK, R./MÖBIUS, T.: *Dramen- und Theaterdidaktik. Eine Einführung*. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 2008.
- EAGLETON, T.: *Einführung in die Literaturtheorie*. Stuttgart : Metzlersche J.B. Verlagsbuchhandlung, 1997.
- EAGLETON, T.: *Einführung in die Literaturtheorie*. Stuttgart : Metzler, 1992.
- ELIT, S.: *Lyrik. Formen – Analysetechniken – Gattungsgeschichte*. Paderborn : Fink, 2008.
- EWERS, H.-H.: *Literatur für Kinder und Jugendliche. Eine Einführung in grundlegende Aspekte des Handlungs- und Symbolsystems Kinder- und Jugendliteratur*. München : Fink, 2012.
- GANSEL, C.: *Moderne Kinder- und Jugendliteratur. Vorschläge für einen kompetenzorientierten Unterricht*. Berlin : Cornelsen, 2010.
- GROEBEN, N./HURRELMANN, B. (eds.): *Unterrichtsforschung in der Literatur- und Lesedidaktik. Ein Weiterbildungsprogramm*. München : Weinheim, 2006.
- GROEBEN, N./HURRELMANN, B. (eds.): *Medienkompetenz. Voraussetzungen, Dimensionen, Funktionen*. München : Juventa, 2002.
- HARTH, D./GEBHARDT, P.: *Erkenntnis der Literatur*. Stuttgart : Metzler 1989.
- HÄRLE, G./STEINBRENNER, M. (eds.): *Kein endgültiges Wort. Die Wiederentdeckung des Gesprächs im Literaturunterricht*. Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 .

- KEPSEK, M./NICKEL-BACON, I. (eds.): *Medienkritik im Deutschunterricht*. Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004.
- KOŠKA, J.: *Receptia ako tvorba*. Bratislava : Veda, 2003.
- KRAMSCH, C.: *Context and Culture in Language Teaching*. Oxford : Oxford University Press, 2001.
- LEUBNER, M./SAUPE, A.: *Erzählungen in Literatur und Medien und ihre Didaktik*. 2. Aufl. Baltmannsweiler : Schneider-Verlag Hohengehren, 2009.
- LORENZ, O.: *Kleines Lexikon literarischer Grundbegriffe*. München : Fink, 1992.
- MARTINEZ, M.; SCHEFFEL, M.: *Einführung in die Erzähltheorie*. München : C. H. Beck Verlag, 2012.
- SCHULTE-SASSE, J./WERNER, R.: *Einführung in die Literaturwissenschaft*. München : Fink, 1997.
- STAIGER, E.: *Grundbegriffe der Poetik*. Zürich : Atlantis, 1946.
- STANZEL, F. K.: *Theorie des Erzählens*. Göttingen : UTB, 2008.
- TITZMANN, M.: *Modelle des literarischen Strukturwandels*. Tübingen : Niemeyer, 1991.
- WALDMANN, G.: *Produktiver Umgang mit Literatur im Unterricht. Grundzüge einer produktiven Hermeneutik*. Baltmannsweiler : Schneider-Verlag Hohengehren, 1998.
- WIERLACHER, A.: *Architektur interkultureller Germanistik*. München : Iudicium-Verlag,

Poznámka:

Vyššie uvedené okruhy tém sú zovšeobecnením obsahov literárnovedných študijných predmetov z Modulu B a Modulu C študijného programu Didaktika cudzích jazykov a literatúr zameraných na oblasť literárnej vedy a didaktiky literatúry.

Sú určené na dizertačnú skúšku pre poslucháčov doktorandského štúdia s témou dizertačnej práce zameranou na didaktiku nemeckej alebo anglickej literatúry.

Nie sú určené pre poslucháčov doktorandského štúdia s témou dizertačnej práce zameranou na didaktiku nemeckého alebo anglického jazyka.